

Kuvituskuva. Kuva: Pinja Kyöstilä

Minustako hevosalan yrittäjä?

Luonnonvarakeskuksen vuoden 2018 keväällä teettämän selvityksen mukaan hevosalous on yhtä tärkeä työllistäjä kuin Lapin matkailu. Suomen noin 3 000 hevosalan yrityksen ja toiminnanharjoittajan laskettiin työllistävän yhteensä 14 000 – 15 000 henkilöä. Päätoimisten yritysten keskimääräinen liikevaihto oli 102 000 euroa, suurimmilla yrityksillä se kipusi jopa 500 000 euroon. Hevosala tuottaa myös merkittävästi verotuloja valtiolle ja kunnille. Alalle ominaista on palveluiden hankkiminen muilta yrityksiltä, minkä vuoksi sillä on suuret kerrannaisvaikutukset ja tärkeä aluetaloudellinen merkitys.

Luken erikoistutkija Markku Saastamoinen kertoo tämän hetken suurimpien hevossektorin työllistäjien olevan hevosmatkailu sekä ratsastus- ja hevosten hoitopalveluita tuottavat yritykset. Yhä useampi ryhtyy hevosalalla päätoimiseksi yrittäjäksi, mutta suurin osa pitää edelleen toiminnan sivutoimisena tehden muuta työtä hevosyrittäjyyden ohella. Mistä hevosalan yrittäjäksi haluavan sitten kannattaisi aloittaa?

Ammattitaitoa oman alan parhaaksi

Rautaisen ammattitaidon, rohkeuden ja ulospäinsuuntautuneisuuden lisäksi yrittäjällä pitää olla ymmärrys siitä, miten toimitaan kestävästi ja oman alan parhaaksi. Kaikki lähtee liikkeelle hyvästä yritysideoista, jonka jälkeen valitaan omaan toimintaan ja tilanteeseen sopiva yritysmuoto. Seuraavaksi laaditaan liiketoimintasuunnitelma, joka on myös edellytys rahoituksen saamiselle. Yksi hevosalan yritysten suurimpia haasteita on riittävä talousosaaminen, johon sisältyvät erityisesti oman talouden seuranta ja analysointi sekä oikea hinnoittelu. Vaikka yrityksen päätavoitteena ei olisikaan ra-

hallinen menestys, tulee sen kuitenkin olla kannattava. Viivan alle jäävä summa kertoo yrityksen onnistumisesta. Myös omalle työlle on laskettava tuntihinta. Lomiakaan ei saa unohtaa, jotta oma jaksaminen säilyy.

Hyvä tilitoimisto ja kirjanpitäjä ovat erittäin järkeviä sijoituksia, mutta vaikka taloushallinto ulkoistettaisiinkin, tulee yrittäjän aina pysyä selvillä yrityksensä taloudellisesta tilanteesta. Loppujen lopuksi yrittäjä on kuitenkin itse vastuussa yrityksensä taloudesta. Sekä yritykselle että yrittäjälle onkin syytä hankkia riittävä vakuutusturva lakisäätteisten vakuutusten lisäksi.

Toiminimi, osakeyhtiö vai jokin muu?

Yritysmuodon valinnalla on merkitystä, sillä se vaikuttaa muun muassa verotukseen, palkanmaksuun ja osakkaan vastuisiin. Yritysmuotoa kannattaa pohtia myös uudelleen aina kun yrityksen toiminta kasvaa tai muuttuu. Yleisimmät yritysmuodot ovat toiminimi (tmi) ja osakeyhtiö (oy). Muita yritysmuotoja ovat kommandiittiyhtiö, avoin yhtiö, osuuskunta, yhtymät ja maatilat.

Toiminimellä on helppo aloittaa yritys-toiminta ja sen perustaminen on yksinker-

taista. Toiminimiyrittäjistä ammatinharjoittajaksi katsotaan yrittäjä, joka voi toimia ammatissaan ilman pysyvää toimipaikkaa tai ulkopuolista työvoimaa. Ammatinharjoittaja voi tehdä kirjanpitoaan maatiloiden tapaan muistiinpanona – velvollisuutta kahdenkertaiseen kirjanpitoon ei ole. Tällainen tilanne on usein esimerkiksi ammatinharjoittajilla. Yksityinen elinkeinonharjoittaja tekee kaikki sitoumuksensa ja solmii sopimukset omalla nimellään. Toiminimen tulos lasketaan elinkeinoverolain säännösten mukaan, vähentämällä veronalaisesta tulosta ensin sen hankkimisesta aiheutuneet menot. Tulos verotetaan yrittäjän ansio- ja pääomatulona.

Yleisin Suomessa käytetty yritysmuoto on osakeyhtiö, jossa yrittäjä vastaa yrityksen riskeistä vain sijoittamallaan pääomalla. Osakeyhtiön voi perustaa yksi tai useampi henkilö tai yritys. Itsenäisenä verovelvollisena osakeyhtiötä verotetaan yhteisöverokannan 20% mukaan. Tulos verotetaan osakeyhtiön tulona, joka ei sellaisenaan vaikuta osakkaan verotukseen.

LTS. Hyvä liiketoimintasuunnitelma on tärkeä uudelle yrittäjälle. Pienyrittäjä pääsee alkuun varsin yksinkertaisellakin versiolla. Muista, että liiketoimintasuunnitelma

kannattaa tehdä vahvasti itseä varten: sillä pitää vakuuttaa itsensä siitä, että yritystoiminnasta saa riittävän toimeentulon. Kun haetaan rahoitusta, tukia tai takauksia, kaikkia kiinnostaa eniten se, onko tuotteillesi riittävästi kysyntää ja asiakkaita. Nämä ovat elintärkeitä kysymyksiä myös sinulle.

Hinnoitele oikein

Hinnoittelua pohtiessa myös hevosyrittäjän tulisi aina lähteä liikkeelle siitä, mitä on jätävä käteen tullakseen toimeen, eli siis määritellään oman palkan suuruus. Lisäksi tuotteen tai palvelun hinnan muodostumiseen vaikuttavat tuotantokustannukset, oma tarvikekustannukset, vakuutukset sekä arvonlisävero ja muut verot. Hinnoittelua kannattaa miettiä myös esimerkiksi siltä kannalta, kuinka monta kertaa yksittäinen palvelu täytyy myydä, jotta oma palkkavaatimus täyttyy. Mikäli esimerkiksi et yksityistalliyrityksenä saa nostettua palkkaa viiden karsinan tuotoilla, sinun on joko lisättävä tarjontaa tai nostettava hintaa.

Tuotteita ja palveluita on tapana myös tarjota alennuksia, mutta on hyvä tiedostaa mitä ne tekevät katteelle. Tuotantokustannusten pysyessä samana alennus on aina pois omasta palkasta.

Kirjanpito koskee myös pienyrittäjää

Kaikki yritykset ovat kirjanpitolain mukaan kirjanpitovelvollisia. Kahdenkertainen kirjanpito on pakollista kaikilla, paitsi aivan pienillä yrityksillä ja mautiloilla, joille riittää yhdenkertainen kirjanpito. Vaikka kirjanpito olisi ulkoistettu, on yrittäjän hyvä tietää siltäkin saralla "kaikesta vähän kaikkea". Tilitoimistoa valitessa kannattaa miettiä työnjakoa. Haluatko laskuttaa itse? Maksatko laskut itse? Kuka hoitaa palkanlaskennan? Sähköiset kirjanpitojärjestelmät sujuvoittavat niin kirjanpitäjän kuin yrittäjänkin työtä. Kirjanpitäjällä on hyvä olla alan tuntemusta, mutta myös ammattitaito on tärkeää. Kirjanpitäjä voi auttaa esimerkiksi budjetin laatimisessa tai toiminnan suunnittelussa. Yrityksen olemassaoloaika jaetaan tilikausiin (yleensä 12 kuukautta), joilta muodostetaan tilinpäätös. Tilinpäätöksessä selvitetään yrityksen toiminnan tulos, jonka perusteella maksetaan verot, jaetaan mahdolliset voitot ja todetaan tappiot sekä selvitetään yrityksen varallisuus. Yrityksen tilinpäätös on kirjanpidon eli ulkoisen laskennan raportti, joka kertoo myös yrityksen ulkopuolisille tahoille sen kannattavuudesta, vakavaraisuudesta ja maksuvalmiudesta. Hevosiin liittyy kirjanpidossa ja vero-

tuksessa joitakin erityispiirteitä. Hevosen tasearvo kirjanpidossa on käytännössä sama kuin sen hankintahinta tai sitä alempi käypä arvo. Esimerkiksi siitoshevosekseen käyttöomaisuudeksi, eli niitä koskee elinkeinoverolain mukainen maksimipoisto 25% menojäännöksestä, mutta myyntihevoset ovat vaihto-omaisuutta, eli niistä ei tehdä poistoja. Varsojen arvonmäärittelyssä huomioidaan muun muassa hankintakustannus ja/tai varsamaksu, emätämman elättäminen ja hoitomaksut. Kaikki myyntitulot ovat veronalaista tuloa.

Kirjanpidosta muodostuvia yrityksen tuloista ja varallisuutta kuvaavat raportit ovat tuloslaskelma ja tase. Tuloslaskelmassa esitetään yrityksen tilikauden tulot ja menot. Taseesta selviää yrityksen omaisuus, saatavat ja velat. Tilinpäätöksen ja tilikaudelta laaditun toimintakertomuksen tarkoitus on sisältää kaikki olennaiset tilikaudelle kuuluvat liiketapahtumat ja antaa todenmukainen kuva toiminnasta.

Parhaimmillaan oma yritys on unelmien työpaikka

Loppuviimein hevosyrittäjyys ei juuri eroa muusta yrittäjyydestä, joskin elävien eläinten kanssa työskentely tuo toiminnalle aina omat haasteensa ja mahdollisuutensa. Eriyisesti aloittavana yrittäjänä kannattaa käyttää hyväkseen maksutonta yritysneuvontaa jota kunnat ja kaupungit järjestävät. Hyödynnä myös verkostoja ja vertaistukea - yksin ei tarvitse jäädä. Kysyvä ei yritysmaailmassakaan tieltä eksy, vaan epävarmoissa tilanteissa kannattaa aina ensin kysyä, ennen kuin tekee. Kaikkea ei tarvitse hallita täydellisesti, mutta riskit on hyvä osata tunnistaa. Varovaisuus kannattaa aina muistaa. Aina kaikki ei kaikesta varovaisuudesta

huolimattakaan mene suunnitelmien mukaan ja yrityksen kanssa voi tulla ongelmia. Tällaisessa tilanteessa on hyvä toimia heti, kun epäilee ettei yritys enää selviä pakollisista maksuista. Ajoissa reagoimalla maksuaikoihin ja suunnitelmiin pystytään vielä tekemään muutoksia hyvässä hengessä. Mikäli toimintaa ei saada kannattavaksi, on velkaantumisen sijaan parempi lopettaa ajoissa.

Parhaimmillaan oma yritys on unelmien työpaikka, jossa voit tehdä juuri sitä mitä haluat. Yrittäjyyttä ei kuitenkaan tarvitse ajatella loppuelämän työnä, vaan sitä voi myös kokeilla tietyn ajanjakson ajan. Etenkään hevosalalla ei voi liikaa korostaa omaa hyvinvoinnista huolehtimista. Usein on tehokkaampaa työskennellä kahdeksan tuntia päivässä ja keskittyä muu aika itsen, kun yrittää pakertaa kellon ympäri. Tehokkuutta kannattaa enemmän lisätä hyvällä suunnittelulla ja ajan hallinnalla.

Pinja Kyöstilä

Artikkelissa on käytetty apuna muistiinpanoja Hippoksen 19.11.2018 Lahdessa järjestetystä Talous- ja yrittäjyyskoulutuksesta, luennoitsijana Hippoksen talous- ja henkilöstöpäällikkö Sanna Heino.

Hyödyllisiä linkkejä:

www.yrittajat.fi
www.onnistuyrittajana.fi
www.suomi.fi/yritykselle
www.proagri.fi
www.taloushallintoliitto.fi
www.vero.fi
www.ytj.fi

▼ Kuvituskuva. Kuva: SRL/Sonja Holma

